

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi K. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn.
I ACa 2811/23

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 1 kwietnia 2025 r.

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu toczącym się pod sygnaturą akt I ACa 2811/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu K. G. - od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące) złotych za okres od 5 września 2023 r. do dnia 19 lutego 2025 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. akt I ACa 2811/23 nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania;**
- 4. oddala skargę w pozostałym zakresie;**

5. zarządza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz skarżącego K. G. kwoty 200,00 (dwieście) zł uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi;

6. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu na rzecz skarżącego K. G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Marek Dobrowolski Paweł Wojciechowski Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

K. G. (dalej: „skarżący”) zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 19 lutego 2025 r. (data stempla pocztowego) wniósł o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o toczącej się przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu pod sygn. akt I ACa 2811/23; (2) wydanie Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu zalecenia podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności zmierzających do zakończenia postępowania, w tym nadanie sprawie prawidłowego biegu, wyznaczenie rozprawy i rozpatrzenia apelacji wniesionej przez skarżącego; (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 20 000,00 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) ze względu na przewlekłość postępowania; (4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu na rzecz skarżącego kosztów tego postępowania, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r.,

III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy.

Ten utrwalony standard orzecniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21)

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania apelacyjnego pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt wynika, że sprawa została zainicjowana pozwem z 23 grudnia 2021 r. skierowanym do Sądu Okręgowego w Świdnicy (data stempla pocztowego – koperta k. 68 akt I C 2289/21 (I ACa 2811/23). 23 czerwca 2023 r. Sąd Okręgowy

w Świdnicy wydał wyrok w sprawie o sygn. akt I C 2289/21 (k. 567). Apelacja powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy wpłynęła do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu 5 września 2023 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu k. 629). 6 września 2023 r. wylosowano sędziego referenta oraz skład orzekający (k. 630 – 631). 2 października 2023 r. przeprowadzono kontrolę formalną apelacji powoda i nakazano odpis apelacji doręczyć pełnomocnikowi pozwanego (k. 632). Odpowiedź na apelację wpłynęła do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu 28 lutego 2024 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu k. 636).

Od wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego 5 września 2023 r. (k. 629) do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania 19 lutego 2025 r. (data stempla pocztowego k. 8 akt I NSP 103/25) upłynęło 17 miesięcy. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu podejmował w tym okresie jedynie czynności techniczne mające na celu organizację postępowania tj. wyznaczenie sędziego referenta oraz składu orzekającego, a także doręczenie odpisu apelacji stronie przeciwnej.

W zasadzie w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu nie podjęto żadnych czynności zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu za sygn. akt I ACa 2811/23 wystąpiła przewlekłość postępowania.

Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wskazuje wprawdzie, że czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy nie jest nadmierny, mając na względzie ilość rozpatrywanych spraw, natomiast w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego sama ta okoliczność nie uchyla odpowiedzialności Skarbu Państwa i pozostaje bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę, wynikającej z niewyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, znaczny i stale rosnący wpływ spraw oraz niewystarczająca obsada sędziów nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania i okoliczność ta nie zwalnia państwa z odpowiedzialności z tytułu

przewlekłości postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20, z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzecniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r. I NSP 119/23).

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. Mając na uwadze, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu o sygn. I ACa 2811/23 dotychczas nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej, Sąd Najwyższy zalecił jej wyznaczenie nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Sąd Najwyższy miał również na uwadze, że od chwili wniesienia pozwu 23 grudnia 2021 r. do dnia wniesienia skargi 19 lutego 2025 r. upłynęły 3 lata i 2 miesiące. W związku z tym Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł. W ocenie Sądu Najwyższego przyznana kwota

rekompensuje skarżącemu zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu.

O zwrocie na rzecz skarżącego opłaty sądowej od skargi w kwocie 200 zł na orzeczono na podstawie art. 17 ust 3. ustawy o skardze na przewlekłość.

O kosztach postępowania skargowego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ i 3 w związku z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ w związku art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych tekst jedn. Dz.U.2023.1935) zasądzając od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu na rzecz skarżącego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji

Marek Dobrowolski Paweł Wojciechowski Elżbieta Karska

[SOP]

[a.ł]